

باد آمده را چگونه باد برد؟؟؟

(استاد صباح)

عجین شد شهر من با دود و باروت
به هرکوجه ، قبرستان و تابوت
همی وحدت ملی حرف مفت است
همه چیز از دند چون قندوقروت.

امروز در افغانستان بیش از دوهزار چهارصد کمپنی، شرکت و انجیو وجود دارد که اکثریت مطلق آنها برای کسب سود و منفعت کار میکنند. هرگاه دولت حد اقل از هر یکی این دوهزار چهارصد انجیو در یکسال دوهزار و پنجمصد دالر به عنوان مالیه اخذ بدارد، دولت می تواند مجموع بودجه ی عادی و یا ربع بودجه ی انکشافی خود را تأمین بدارد.

نتایج تحقیقات تازه تیم امریکایی فاش میسازد که قاچاقبران در معاملات و انتقال پول غیرقانونی به خارج از این مرکز مافیایی کار می گیرند که گفته میشود محمود کرزی و دیگر بستگان کرزی گردانندگان اصلی آن میباشند. براساس گزارش وال استریت ژورنال این مرکز نزدیک به سه میلیارد دالر را بصورت غیرقانونی از کشور بیرون کرده است. وزارت مالیه امریکا بعد از وضع ممنوعیت علیه این مرکز و پانزده تن از گردانندگانش می گوید میلیارد ها دالر پول مواد مخدر از طریق این مرکز به قاچاقبران مواد مخدر به دوبی، آسیایی جنوبی، ایران، پاکستان و غیره انتقال یافته است.

پس از سرو صدا ها در مورد کابل بانک اخیرا رسانه های خارجی سرمایه گذاری و تجارت افغان ها در دوبی را از ابعاد مختلف به بررسی گرفته اند روزنامه فایننشیل تایمز به نقل از مسئولان اتحادیه تجاران افغان در دوبی نوشته است که سالانه حدود ده میلیارد دالر توسط تجاران در دوبی و افغانستان رد و بدل می شود شماری آگاهان معتقد که بیشتر این پول بجای اینکه در داخل کشور سرمایه گذاری شود از افغانستان خارج میگردد.

روزنامه فایننشیل تایمز در مقاله اخیر خود نوشته است امروز دوبی به یک مرکز تجمع ثروتمندان افغانستان تبدیل شده است. سرمایه داران افغان در بزرگترین شرکت های ساختمانی و تجارت ملکیت در دوبی سرمایه گذاری کرده اند. و بزرگترین سرمایه گذاری در تجارت ملکیت در دوبی متعلق به شیرخان فرنود رئیس کابل بانک است که بالغ بر دوصد میلیون دالر میشود برخی از تحلیل گران معتقد اند مقدار پول های که از افغانستان به دوبی آمده احتمال دارد پول های قانونی باشد، اما

مقداری هنگامت هم وجود دارد که منابع آنها نامعلوم است این روزنامه در ادامه نوشته است در ماه مبارک رمضان هر شام در رستوران نو تاسیس «شایسته» در دوبي شمار زياد افغان ها براي روزه افطار جمع مي شند و در گرد ميز افطار رستوران شايسته در دوبي كه هرنوع غذاي افغاني افطاري مي كردند كه اين رستوران به خانواده صافي تعلق دارد كه شركت هوايي صافي نيز از آن ها مي باشد .

شركت برادران صافي كه متعلق به پسران صوفي قدوس هراتي مي باشد وزماني قراردادي طالبان در غرب افغانستان بودند ظرف دوده اخير از لحاظ مادي رشد چند صد برابر و بي سابقه نموده حالا مالك هتل صافي لنديمارك و بزنس سنتر در كابل ، مالك خطوط هوايي صافي و بزرگترين واردكننده آهن حالات و روغن كم كيفيت شايسته در افغانستان مي باشد اين روز نامه همچنان نوشته است كه يك تعداد ديگر اين تجار كساني هستند كه در كابل بانك سهم داشتند. يكي از آن ها برادر رييس جمهور كرزي محمود كرزي است. او مي گويد با به قدرت رسيدن طالبان در افغانستان هر كسي كه پول داشت كشور را ترك كرد كه شمار زياد آن ها به دوبي نقل مكان كردند.

به گفته اوفضاي تجارت در دوبي با سهولت ها همراه مي باشد. اومي افزايد در آن وقت تجارت در افغانستان در حال ركود قرار داشت و تاجران راه ديگر نداشتند بجز از اين كه به امريكا و اروپا و يا دوبي بروند اين روزنامه خانواده ثروتمندي ديگر را نيز معرفي کرده افزوده است . يك خانواده ثروتمند ديگر كه در تجارت هاي مختلف در دوبي دست دارد خانواده عزيزي مي باشد كه شركت آن ها بنام «عزيزي انويست منت» تحت رياست ميرويس عزيزي در بزرگترين شركت ساختماني بنام نخيل جبل علي كه جزاير خود ساخت در بحرمي باشد و قيمت ترين منطقه دوبي به شمار مي رود، سرمايه گذاري کرده است. اما شركت نخيل به خاطر ركود اقتصادي در دوبي با مشكلات روبروست.

شركت تجارتي عزيزي هوتك كه مالك عزيزي بانك هم مي باشد در واردات نفت به افغانستان سهم عمده دارد. با اين وجود به باور شماری از كارشناسان اقتصادي دوبي به مركز ديگر تجارتي افغان ها تبديل شده است در همين حال مدير انستيتوت تحقيقاتي شرق نزديك و خليج، تيودور كاراسيك مي گويد .

نزديك ترين سيستم بانك داري فعال و ساده براي افغانستان در دوبي مي باشد. پول كه به اين جا مي آيد، مي تواند قانوني باشد اما يك مقدار آن از درك قاچاق مواد مخدر، رشوت و اخاذي بدست آمده است. به نوشته روزنامه يك تعداد از تاجران افغان كه جاي پاي خود را در دوبي مستحكم کرده اند، اكنون مي خواهند كه تجارت هاي خود را دوباره در افغانستان نيز احيا كنند و يك مقدار پول خود را به كشورشان انتقال بدهند، اما فساد اداري و رشو خوري آن ها را مايوس مي سازد. از سوي ديگر با داخل شدن به افغانستان پاي آن ها در يك ماجرا و يك نزاع سياسي كشاننده مي شود. شماری از تجار تاكيد دارند كه از پرداخت رشوت خسته شده اند و اين پول ديگر بخشش به شمار نمي رود، بلكه يك اقدام تحريك آميز و تهديد آميز براي تاجران مي باشد.

تاراجگري كمپني ها وانجوها

چرا پنجره بی دل را شکستند؟

امید رو شنایی را ببستند

کنون بایک تفنگ و بوجی پول

سر بازاری بد نامی نشستند .

اداره بین المللی بررسی بحران ها درگزارشی می نویسد بدون کمک های خارجی حکومت سقوط خواهد کرد، طالبان بخش اعظم کشور را تحت کنترل خواهند گرفت و ترس از آن وجود دارد که افغانستان دوباره به گرداب جنگ های داخلی دهه نود میلادی فرورود. بعد از سی سال جنگ امیدواری هایی که در چند سال اخیر در ساحه صلح، اعمار مجدد موسسات اداری از جمله سیستم عدلی و قوای امنیتی ، ایجاد شده بود، دوباره کاهش یافته است. همزمان با این که مشروعیت حکومت روز بروز بیشتر با سوال روبرو می شود، دولتمردان وقت زیاد خود را در تلاش برای حفظ توازن بین منافع خانوادگی، فرماندهان محلی، قدرتمندان با نفوذ و جامعه جهانی مصرف می کند که این تلاش ها در موجودیت درجه بالای فساد اداری و رشوت، فعالیت حکومت را خنثی ساخته، مانع اصلاحات شده است.

مصرفی ساختن زندگی در جامعه ی جنگ زده، فقیر و فلاکت بار ما با ایجاد نیاز های کاذب از سوی شرکت های داخلی و خارجی و انجوهای تجاری، بگونه ی غیر مستقیم به دوام و گسترش فساد و عمل غیر قانونی انجامیده است. در شرایط فعلی افغانستان که فقر و نیازمندی سراسر جامعه را فرا گرفته و معاش کارمندان دولت و درآمد ناچیز مردم از عواید دهقانی، مالدار ی و کارهای روزمزد هزینه ی زندگی مصرفی را تأمین نمی کند، اشتغال در کار غیر قانونی و قاچاق متضمن تأمین زندگی مصرفی میباشد. در حالیکه کمپنی های موبایل با تبلیغات گسترده، نیاز کاذب برای مردم در داشتن موبایل ایجاد می کنند از یکطرف سود اصلی را از تلفون موبایل در افغانستان دست اندرکاران اقتصاد غیر قانونی اعم از تاجران و قاچاقچیان مواد مخدر و هر قاچاقچی کالا و اجناس، قاچاقچیان انسان و حتی باندها و مافیای دزدان میبرند و از طرف دیگر این نیاز کاذب که با تبلیغات و تلقینات کمپنی های سود جو و غارتگر ایجاد میشود، به ازدیاد صفوف دست اندرکاران اقتصاد غیر قانونی غرض تأمین هزینه و مخارج نیازهای کاذب زندگی مصرفی می انجامد.

آیا میتوان با معاش و حقوق دولت و درآمد ناچیز از کار و عواید مشروع توان خریداری تلفون موبایل و سیم کارت انرا در کابل و شهرهای کشور کسب کرد؟ چرا وزارت مخابرات در سالهای گذشته به جای همکاری و آماده سازی زمینه ی توسعه و گسترش شبکه های موبایل به توسعه ی تلفون شهری نپرداخت؟ آیا تاکنون وزارت مذکور در مورد قیمت سیم کارت و هزینه صحبت از طریق آن ارزیابی و نظارتی انجام داده است؟ امروز در شهر کابل و سایر شهرهای مهم کشور تمام مغازه ها،

دکانها، شرکت ها، دوافروشی ها، رستوران ها و . . . در تبلیغات تجارتي خود شماره ی موبایل را جهت تماس اعلان میدارند و ساکنان شهرها که مزد و حقوق کار خود را به افغانی دریافت میکنند مجبور هستند به دالر بپردازند. صدها هزار شماره موبایل را کمپنی های موبایل در افغانستان به فروش رسانیده اند و ماهانه صدها هزار دالر را از فروش سیم کارت نصیب می شوند اما شاید بیشتر از پنج فیصد مشتریان دارندگان موبایل و حتی کمترین آن نیاز واقعی به موبایل نداشته باشند. ممکن است ادعا شود که کمپنی های موبایل برای چند صد یا چند هزار نفر در افغانستان ایجاد اشتغال کرده است. ولی فراموش نباید کرد که از یکطرف با ایجاد اشتغال برای چند صد یا چند هزار نفر جیب صدها هزار نفر که با در نظر داشت خانواده های شان به ملیونها نفر میرسد بدون هیچ درد سر غارت و چپاول می شود و از جانب دیگر سود اصلی را دست اندرکاران اقتصاد غیرقانونی به خصوص تاجران و قاچاقبران مواد مخدر می برند.

در این شکی نیست که زمینه باید برای رشد اقتصاد و سرمایه گذاری های داخلی و خارجی در بخش های مختلف اقتصادی فراهم شود اما از این زمینه نباید کمپنی های سرمایه گزار، شرکت ها و انجیو های تجارتي و سود جو برای غارت و چپاول مردم استفاده کنند و دولت هیچ نظارتي به آنها نداشته باشد و یا بنا بر شیوع فساد مالی و رشوت ستانی در ادارات دولتي شریک آنها در این چپاول و غارتگری باشد. گفته میشود که امروز در افغانستان بیش از دو هزار پنجمد کمپنی، شرکت و انجیو وجود دارد که اکثریت مطلق آنها برای کسب سود و منفعت کار میکنند.

هرگاه دولت حد اقل از هر یکی این دو هزار انجیو در یکسال دو هزار و پنجمد دالر به عنوان مالیه اخذ بدارد، دولت می تواند مجموع بودجه ی عادی و یا ربع بودجه ی انکشافی خود را تأمین بدارد. در جوامع غربی که اقتصاد بازار، اقتصاد مروج و حاکم است، کمپنی ها و شرکت ها در سرمایه گذاری و کار خود آزادی کامل دارند، هیچگاه چنین نیست که دولت به کار آنها نظارت نداشته باشد و عواید شان از انظار دولت مخفی بماند تا از پرداخت مالیه در امان باشند. در آن جوامع حکومت ها از پانزده تا پنجاه درصد عواید کمپنی ها و شرکت ها را به عنوان مالیه اخذ میدارند و باز این مالیه از سوی حکومت در خدمات عمومی، رفاه اجتماعی چون تعلیم و تربیه، صحت عامه، پیشرفت در عرصه های مختلف، حاکمیت قانون و تأمین عدالت اجتماعی به مصرف میرسد. از این رو در آن جوامع نمیتوان مشاهده کرد که کارگری با مزد ماهانه ی یک و نیم هزار دالر محروم از امکانات امروزی زندگی چون تلفون، تلویزیون، یخچال، برق، کمپیوتر و حتی موتر و . . . باشد اما صاحبان کمپنی ها و سرمایه داران که به صدها هزار دالر در ماه عاید داشته باشند برخوردار از امکانات متذکره باشند. اما امروز در افغانستان و به خصوص در شهر کابل پایتخت کشور همه روزه می بینیم که در اثر اشتغال عده یی به اقتصاد غیر قانونی چون تجارت و قاچاق مواد مخدر، قاچاق کالا و اجناس دیگر، استخراج و قاچاق احجار کربیمه، غارت و چپاول دارایی عامه، حرام خواری و رشوت ستانی و بهره گیری غیر منصفانه و غارتگرانه از سیاست اقتصاد بازار در کسب سود و فایده، شکاف و فاصله ی عمیق روز افزون میان آنها و توده های کثیری از مردم ایجاد می شود.

شخصی در یک کوچه ی شهر از اقتصاد غیرقانونی قصری به قیمت صدها هزار دالر اعمار کرده است و از همه امکانات مدرن و عصری بهره مند است و شخص دیگری در همسایگی اش چیزی از آن امکانات ندارد. حتی خانه ی گلی اش از سایه ی قصر چند طبقه یی همسایه از نعمت نور آفتاب هم محروم است و در زیر سایه ی آن قصر وزیر پای صاحب قصر در شکنجه و عذاب روحی و جسمی به سر میرسد. در حالیکه پول بسیاری از این قصرها از قاچاق مواد مخدر، از چپاول و غارت دارایی عامه و از عواید نامشروع اشتغال در اقتصاد غیرقانونی بدست آمده است، قصرها نیز برخلاف نقشه ی شهرداری بصورت

غیرقانونی اعمارگردیده اند. هرگاه توسعه و گسترش اقتصاد غیرقانونی، آزادی و غارت کمپنی ها، شرکت ها و انجیو های سود جو در افغانستان بدون نظارت و مانعی ادامه یابد ما در یکی دودهه ی آینده حتی کمتر از آن شاهد افغانستان خواهیم بود که نود تا نود و پنج درصد جمعیت آن فقیر، نیازمند و مزد بگیر خواهد بود و پنج فیصد نفوس آن به گونه ی یک ما فیای قدرتمند اقتصادی و سیاسی صاحب پول، سرمایه و گرداننده ی چرخ اقتصاد و سیاست باشند.

رشد و توسعه ی اقتصاد قانونی در افغانستان یکی از عوامل مهم و قابل ملاحظه در جلوگیری از تولید و تجارت مواد مخدر است. دولت باید در همکاری با جامعه ی بین المللی اقتصاد قانونی را در بخش های مختلف احیا و توسعه بخشد. به خصوص یک سرمایه گذاری وسیع و مؤثر در بخش زراعت می تواند راهگشای دقیق و مؤثر موفقیت در مبارزه با تولید و تجارت مواد مخدر باشد. این سرمایه گذاری به بازسازی و نوسازی زراعت می انجامد و با کشت جایگزین تریاک معیشت بدیل برای دهقانان و زارعین تریاک ایجاد میشود.

به همین گونه بخش های دیگر اقتصاد قانونی از توسعه ی صنایع کوچک تا صنایع کلان، احیاء و بازسازی فابریکات مختلف، ایجاد فابریکات نودر عرصه های مختلف تولید، توسعه ی توریزم و تجارت و مسایل متعدد دیگرکاری در جهت احیاء، رشد و گسترش اقتصاد قانونی خواهد بود.